«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ´ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς´ 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΔ´. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Μαρτίου 1934 | Ἀριθ. 1129

Ἐκκλησιαστικά.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν διὰ πρώτην φορὰν παρουσιάζονται χηρεύουσαι τόσαι Μητροπόλεις, ὅσαι σήμερον. Διὰ τοῦτο ζωηρὰ διεξάγεται κίνησις—διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν πάλη—διὰ τὴν κατάληψίν των. Καὶ ἐγράφη μὲν οὐχὶ ἅπαξ, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δὲν θὰ ἐφαρμόσῃ τὸν ἰσχύοντα νῦν καταστατικὸν νόμον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκ τῶν τριῶν πλειοψηφούντων καὶ ἀνακηρυσσομένων ὑποψηφίων Μητροπολιτῶν ὁ Ὑπουργὸς ἐκλέγει τὸν ἕνα. Ἀλλ' ὅτι, συμφώνως καὶ πρὸς σχετικὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν τροποποίησίν του, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐκλέγῃ τελικῶς τὸν ἕνα, τὸν χειροτονηθησόμενον Μητροπολίτην. Παρὰ τοῦτο ὅμως κατηρτίσθη ἤδη ὁ κατάλογος τῶν ἐκλογίμων καὶ ἑτοιμάζεται, ὡς ἐγράφη, ἡ πλήρωσις Μητροπόλεων τινῶν

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐθεωρήσαμεν εὔκαιρον νὰ σημειώσωμεν καὶ ἡμεῖς σκέψεις τινὰς ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας ζητήματος τῆς ἐκλογῆς ἐπισκόπων. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι οὐδεμία θὰ ὑπάρξῃ ὑποψία, ὅτι οὐχὶ εἰλικρινὲς καὶ ἄδολον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν ἀξίων καὶ τὴν προαγωγὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων μᾶς κινεῖ εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν σκέψεων τούτων, ἀλλ' ἰδιοτελές τι ἐλατήριον. Διότι ἡμεῖς καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Ἀπριλίου 1929 ὑπομνήματός μας πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον ἐδηλώσαμεν καὶ ἤδη ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι δὲν εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ δεχθῶμεν ὑποψηφιότητα ἐπισκόπου καὶ ὅτι ἐχόμεθα στερρῶς τῆς ἀποφάσεως ὅπως ἀποφύγωμεν τὴν εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα προαγωγήν. Τοῦτο δὲ ὄχι δι' ἄλλον τινὰ λόγον, ἀλλὰ διότι φρονοῦμεν, ὅτι ἡ μὲν στρατευομένη Ἐκκλησία ἔχει ἀνάγκην ὄχι μόνον στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ κατωτέρων ἀξιωματικῶν —τὴν θέσιν ταύτην τῶν κατωτέρων ἀξιωματούχων θεωροῦμεν ἐξόχως τιμητικὴν διὰ τὸν ἑαυτόν μας καὶ ἐξόχως ἐξυπηρετικὴν τῆς Ἐκκλησίας—ἡ δὲ σπουδαρχία ἐν τῷ Κλήρῳ εἶναι πληγὴ δεινὴ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Μολονότι λοιπὸν θὰ ἦτο εὐκταῖον νὰ ἐξελέγοντο ἀπ' εὐθείας καὶ τελικῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας οἱ ἐπίσκοποί της καὶ οὐχὶ διὰ τῆς ἀναμίξεως τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τῆς Πολιτείας, διὰ ν' ἀποφεύγεται ἡ ἐπέμβασις τοῦ Καίσαρος εἰς τὰ τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἀποφεύγεται ἡ συναλλαγὴ καὶ ὁ κίνδυνος νὰ ἐμπέσῃ ὑποψήφιός τις εἰς τὴν ἐνοχὴν τῶν ἱερῶν Κανόνων τῶν ὁριζόντων ποινὴν καθαιρέσεως διὰ πάντα Κληρικὸν «χρησάμενον κοσμικοῖς ἄρχουσιν» ἢ «διὰ χρημάτων τῆς ἀξίας ταύτης ἐγκρατῆ γενόμενον». Ἀλλ' ὑποθέτομεν, ὅτι καὶ ὅπως ἔχει σήμερον ὁ νόμος, ἐξαρτᾶται κατ' οὐσίαν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τῶν ἐκλεγόντων ἀρχιερέων της, ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀξίων ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας. Διότι πᾶς ἐν ἐνεργείᾳ ἀρχιερεὺς ἐκλέγει δύο ὑποψηφίους. Τοὺς ἐκλέγει μυστικῶς, εὑρισκόμενος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του, μακρὰν τοῦ κέντρου, μακρὰν πάσης ἐπιρροῆς, καὶ ἄρα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος χορηγεῖ εἰς τὸν ἐκλέγοντα καὶ ταύτην τὴν ὑψηλὴν τιμήν: νὰ Τὸν ἐκπροσωπήσῃ ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας Του! Δύναται λοιπὸν ὁ ἐκλέγων ἀρχιερεὺς νὰ κλεισθῇ εἰς τὸ δωμάτιον τῶν προσευχῶν του, νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ἀρχιερατικὴν συνείδησίν του, νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Ἀρχιποίμενα φωτισμόν, νὰ ζητήσῃ συναίσθησιν βαθεῖαν τῆς εὐθύνης διὰ τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἐκτελέσῃ. Καὶ ἔπειτα νὰ καταγράψῃ τοὺς δύο ὑποψηφίους, τοὺς ὄντως ἀξίους, τοὺς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἀξίους, ὄχι τοὺς ἐκλιπαροῦντας, ὄχι τοὺς ἐπαιτοῦντας καὶ προσκλαίοντας διὰ τὴν ἀπόσπασιν ψήφων. Διότι δὲν πρόκειται ἐδῶ περὶ θέσεως ὑπαλληλίσκου τινός, οὐδὲ πρόκειται περὶ διανομῆς βοηθημάτων, ὥστε νὰ ἐπισπάσουν τὸν οἶκτον τῶν χορηγούντων οἱ ἐπιμονώτερον κολακεύοντες καὶ παρακαλοῦντες καὶ προσπίπτοντες. Ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης, περὶ τοῦ ὑψίστου ἀξιώματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ὁποία εἶναι «οἶκος Θεοῦ» καὶ «σῶμα Χριστοῦ», καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ τὴν τιμὴν τῆς ἀρχιερωσύνης πρέπει νὰ λαμβάνῃ «ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ θείου Παύλου.

Ἐκ τῶν δύο τούτων ὄντως ἀξίων, τοὺς ὁποίους ἕκαστος ἀρχιερεὺς ἐψήφισε, θὰ προέλθουν οἱ τρεῖς τελικοὶ ὑποψήφιοι διὰ τὴν χηρεύουσαν ἐπισκοπήν. Ἐκ τῶν τριῶν δὲ τούτων ἀξίων, τοὺς ὁποίους ἐψήφισεν ὡς τοιούτους τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκ τῶν ἐκλεγέντων ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῆς Ἱεραρχίας, ὁ ὑπουργὸς θὰ ἐκλέξῃ τὸν ἕνα. Ὁποιονδήποτε καὶ ἂν ἐκλέξῃ ὁ ὑπουργός, θὰ εἶναι ὁ ἄξιος, ἐφ' ὅσον

καὶ τοὺς τρεῖς ἡ πλειοψηφία τῆς Ἱεραρχίας τοὺς ἔκρινεν ἀξίους.

Καὶ ἀφοῦ οὕτως ἔχει ἡ πραγματικότης, ἐρωτῶμεν: Δὲν ἐκλέγει κατ' οὐσίαν ἡ Ἐκκλησία τοὺς ἐπισκόπους της, καὶ ἂν ἀκόμη ὁ καταστατικὸς νόμος μείνῃ ὅπως ἔχει;

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐναπομένοντας δύο, νοεῖται οἴκοθεν, ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ πλειοψηφία τοὺς ἔκρινεν ἤδη διὰ τὴν ἀρτίως πληρωθεῖσαν ἐπισκοπὴν ἀξίους, ἡ αὐτὴ πλειοψηφία θὰ τοὺς ψηφίσῃ πάλιν δι' ἄλλην κενὴν ἐπισκοπήν, καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρις ὅτου ἕκαστος ψηφισθεὶς ὑπ' αὐτῆς ὡς ἄξιος ἀναβιβασθῇ εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα. Ὁ δὲ ὑπουργός, εὑρισκόμενος ἑκάστοτε πρὸ τῶν αὐτῶν ὀνομάτων, θὰ ἀναγκάζεται νὰ ἐκλέγῃ τὸν ἕνα.

Ἐρωτῶμεν λοιπὸν καὶ πάλιν: Εἰς χεῖρας ποίων εὑρίσκεται κατ' οὐσίαν ἡ ἐκλογή;

Θὰ προβληθῇ ὅμως ἡ ἔνστασις: Ποῦ θὰ τοὺς εὕρωμεν τόσους ἀξίους, ὅσαι καὶ αἱ κεναὶ σήμερον ἐπισκοπαί; Ἂν δὲν ὑπάρχουν ἄξιοι, ἂς μένουν κεναὶ αἱ ἐπισκοπαί. Ἂς περιορισθῇ ὁ ἀριθμός των. Διότι ἂν δὲν ἐκλεγῇ ὁ ἄξιος, τότε ὁ λαός—ὄχι οἱ ἀσεβεῖς καὶ πολέμιοι—ὁ πιστὸς λαὸς προτιμᾷ νὰ μὴ ἔχῃ κἂν ἐπίσκοπον, εὔχεται νὰ μὴ τὸν ἐπισκεφθῇ εἰς τὸ χωρίον του ὁ ἀναξίως ἀναβιβασθεὶς εἰς τὸ ἀξίωμα. Τὸν θεωρεῖ—ἀλλοίμονον! δὲν εἶναι καιρὸς πλέον νὰ κρύπτωμεν ὅ,τι εἶναι κοινὸν αἴσθημα καὶ κοινὴ βοή—τὸν θεωρεῖ πρόξενον ὄχι εὐλογίας, ἀλλὰ βλάβης. Τὸν θεωρεῖ πολλάκις μάστιγα, καὶ τοιαύτην ὥστε νὰ λέγεται, νὰ γράφεται δὲ καὶ εἰς ἐφημερίδας, ὅτι εἰς μερικὰς ἐπαρχίας αἰτία τῆς οἰκονομικῆς δυστυχίας των εἶναι ἡ κρίσις, ἡ ἀκρὶς καί...... ἡ περιοδεία τοῦ ἐπισκόπου!

Ἀρχιμ. † Εὐσεβίου Ματθοπούλου

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ Α' ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

9. «*Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή*».

Χήρα ἂς καταγράφεται εἰς τὸν κατάλογον ἐφ' ὅσον δὲν εἶνε ὀλιγώτερον τῶν ἑξήκοντα ἐτῶν κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ ὑπῆρξεν ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή.

«Χήρα καταλεγέσθω». Ἂς καταγράφεται εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ τηρούμενον ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπίσημον κατάλογον τῶν χηρῶν. Δύναται νὰ νοηθῇ ὡς ἁπλοῦς ὁ κατάλογος οὗτος, περιλαμβάνων τὰ ὀνόματα τῶν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας βοηθουμένων καὶ προστατευομένων χηρῶν. Ἀλλ' ἐκ τῶν προσόντων, τὰ ὁποῖα καθορίζει εὐθὺς ἀμέσως ὁ ἀπόστολος καὶ ἐκ τῶν περὶ τῶν νεωτέρων χηρῶν λεγομένων, συνάγεται, ὅτι μᾶλλον πρόκειται περὶ καταλόγου, εἰς τὸν ὁποῖον κατεγράφοντο τὰ ὀνόματα χηρῶν ἀναλαμβανουσῶν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διατηρήσωσιν ἰσοβίως τὴν χηρείαν αὐτῶν καὶ κατατασσομένων εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἐκκλησίας.

«μὴ ἔλαττον τῶν ἑξήκοντα». Ὁπότε πλέον ἡ ἐπιθυμία τοῦ γάμου παρέρχεται παρὰ τῇ γυναικί.

«ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή». Μονόγαμος, μόνον ἅπαξ ἐλθοῦσα εἰς γάμον. Ἡ ἑρμηνεία αὕτη στηρίζεται καὶ ἐκ τῆς ἀποδοκιμασίας πρὸς τὸν δεύτερον γάμον, καθὼς καὶ ἐκ τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν ἀπέδιδον εἰς τὴν «univiram» ἢ «virgineam», ἤτοι τὴν μονόγαμον, τόσον οἱ Ἰουδαῖοι (Ἰουδὶθ ις' 22, Λουκᾶ β' 36) ὅσον καὶ οἱ ἐθνικοὶ (Tertul. ad uxor. a 6, De monog. 17).

10. «*Ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε*».

Νὰ παρέχεται καλὴ μαρτυρία περὶ αὐτῆς διὰ τὰ καλά της ἔργα, ἐὰν δηλαδὴ ἀνέθρεψε τέκνα, ἐὰν ἐδέχθη ξένους, ἐὰν ἔπλυνε πόδας χριστιανῶν, ἐὰν ἐβοήθησε θλιβομένους, ἐὰν ἠκολούθησε προθύμως εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

«ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη». Δέον καὶ αὕτη νὰ ἀπολαύῃ ἐξαιρέτου φήμης, ἀποκτηθείσης διὰ τῆς ἀσκήσεως ἔργων ἀγαθῶν ὑπὲρ τοῦ πλησίον. Τὸ «μαρτύρομαι» ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀγαθὴ μαρτυρία παρέχεται περὶ ἐμοῦ· ἐπιδοκιμάζομαι καὶ ἐπαινετικὸς γίνεται λόγος περὶ ἐμοῦ· ***«ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς».*** Δι' αὐτοῦ σημαίνεται ἡ αἰτία τῆς τοιαύτης ἐπιδοκιμασίας καὶ ἀγαθῆς μαρτυρίας. Παρέχεται περὶ αὐτῆς ἀγαθὴ μαρτυρία διὰ τὰ καλὰ ἔργα της· ἐπὶ ἔργοις καλοῖς, ἅτινα εἰργάσθη. Τοιαύτας δὲ περιπτώσεις ἀγαθοεργίας ἀπαριθμεῖ εὐθὺς ἀμέσως ὁ ἀπόστολος.

«εἰ ἐτεκνοτρόφησεν» εἴτε τὰ ἴδια, εἴτε καὶ ἄλλων τέκνα ἀπροστάτευτα, ἔχοντα ἄμεσον ἀνάγκην περιθάλψεως. Ἐννοεῖ καὶ ἁπλῶς τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὴν περίθαλψιν τῶν τέκνων, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κρατοῦν τότε κακὸν τοῦ νὰ ἐκθέτωσι καὶ ἐγκαταλείπωσι τὰ τέκνα των, ἐννοεῖ ὅμως καὶ τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν τέκνων. «Τὸ παιδοτροφεῖν οὐ τοῦτό ἐστιν ἁπλῶς τὸ τρέφειν μόνον τοὺς παῖδας, ἀλλὰ καὶ τὸ τρέφειν ὡς δεῖ» (Χρυσόστ.).

«εἰ ἐξενοδόχησεν». Ἐὰν ἤσκησε τὸ χριστιανικὸν καθῆκον τῆς φιλοξενίας. «Ξενοδοχίαν δὲ λέγει οὐ τὴν ἁπλῶς φιλοφροσύνην, ἀλλὰ τὴν μετὰ σπουδῆς, τὴν οὕτω τὸ πρᾶγμα μετιοῦσαν ὡς αὐτὸν δεχομένην τὸν Χριστόν» (Χρυσόστ.). Ὅ,τι ἐζήτησε προηγουμένως περὶ τοῦ εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα ἐκλεγησομένου (γ, 2), τοῦτο ἤδη θεωρεῖ ἀναγκαῖον καὶ διὰ τὴν καταγραφομένην εἰς τὸν κατάλογον τῶν χηρῶν.

«εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν». Ἐὰν μόνη της ἔνιψε πόδας χριστιανῶν ἐξ ὁδοιπορίας ἐρχομένων (καὶ ὑπ' αὐτῆς φιλοξενηθέντων). Μία ἐκδήλωσις τῆς φιλοξένου διαθέσεως καὶ τῆς πρὸς τοὺς φιλοξενουμένους προθύμου καλοσύνης εἶνε καὶ ἐὰν ἐτήρησεν ἔναντι τῶν χριστιανῶν τῶν ὑπ' αὐτῆς φιλοξενηθέντων τὴν κρατοῦσαν τότε ἐν Ἀνατολῇ συνήθειαν, ἥτις κατέστη προσφιλεστέρα εἰς τοὺς πιστούς, ἀφ' ὅτου ὁ Χριστὸς ἔνιψε τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν. «Ξενοδοχίαν λέγει τὴν μετὰ προαιρέσεως ἱλαρᾶς, τὴν μετὰ προθυμίας. Οὐ γὰρ δὴ ταῖς θεραπαινίσι βούλεται τὴν εἰς τούτους θεραπείαν ἐπι-

τάττεσθαι, ἀλλ' αὐτὰς δι' ἑαυτῶν (τὰς χήρας) ταῦτα ποιεῖν» (Χρυσ.).

«εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν». Ἂν ἐβοήθησε τοὺς θλιβομένους καὶ στενοχωρουμένους διὰ πενίαν ἢ ἄλλην τινὰ θλῖψιν. Ἐὰν ἀνεκούφισε τοὺς θλιβομένους.

«εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε». Διὰ τῆς γενικωτέρας ταύτης ἐντολῆς περιέλαβε πᾶσαν ἀγαθοεργίαν. Ἐχρησιμοποίησε δὲ τὸ ρῆμα «ἐπακολουθῶ» καὶ ὄχι τὸ ἁπλοῦν «ἀκολουθῶ» ὡς ἐντονώτερον. Ἤτοι ἐὰν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν μὲ σπουδὴν καὶ ἐπιμονὴν ἠκολούθησεν· ἐὰν κατέγινε προθύμως εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ὥστε νὰ τὸ φέρῃ εἰς πέρας καὶ νὰ μὴ ἀποτύχῃ αὐτοῦ· νὰ τὸ ἐπιτελέσῃ ἐξ ὁλοκλήρου καὶ νὰ μὴ τὸ ἀφήσῃ ἡμιτελές.

Ἀπολογητικαὶ Μελέται.

ΑΡΧΕΓΟΝΟΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ὁ Haeckel εὑρίσκει παράλογον τὴν ὑπόθεσιν περὶ δημιουργίας τῆς ζωῆς, διότι αὕτη προϋποθέτει τὸ θαῦμα. Ἀλλὰ μήπως διὰ τῆς ἐκδοχῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Haeckel προτιμᾷ, ἀποφεύγεται τὸ θαῦμα;

Ἡμεῖς βεβαίως δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι ἡ παραγωγὴ καὶ γένεσις τῆς ζωῆς διὰ παρεμβάσεως τῆς θείας ἐνεργείας ἀποτελεῖ θαῦμα. Ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ παραχθῇ ἡ ζωὴ ἐξ ἑαυτῆς συντελουμένων αὐτομάτως καὶ ὅλως τυχαίως τῶν πολυπλόκων αὐτῶν συνθέσεων, αἵτινες ὡς ἀποτέλεσμα ἔχουσι τὴν σκόπιμον καὶ αὐτοτελῆ καὶ αὐτενέργητον κίνησιν τῆς ζωῆς, δὲν θὰ ἦτο θαῦμα; Καὶ δὲν θὰ ἦτο μεγαλύτερον θαῦμα νὰ ἴδω τὴν θαυμασίαν ταύτην μηχανὴν τοῦ ζωϊκοῦ ἢ φυτικοῦ ὀργανισμοῦ τυχαίως ὅλως παραγομένην, παρὰ νὰ ἴδω ταύτην κατασκευαζομένην ὑπὸ Ὑψίστης λογικῆς αἰτίας; Τί θὰ ἦτο θαυμασιώτερον; Νὰ ἴδω οἰκίαν τινὰ οἰκοδομουμένην ὑπὸ χειρῶν τεχνίτου, ἢ νὰ ἴδω ταύτην ἐξ ἑαυτῆς ἀνεγειρομένην ἐκ βάθρων καὶ κατασκευαζομένην διὰ μόνης τῆς τυχαίας συμπτώσεως τῶν ὑλικῶν, ὑφ' ὧν αὕτη ἀποτελεῖται, κινουμένων διὰ τῶν δυνάμεων τῆς ἀνοργάνου φύσεως; Καὶ ἡ ἐκδοχὴ λοιπὸν τοῦ Haeckel προϋποθέτει θαῦμα, θαῦμα δὲ τὸ ὁποῖον ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια, ἐφ' ὅσον δὲν διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἀχλὺν τῆς προκαταλήψεως, ἀποκρούει ὡς παράλογον καὶ ὡς ἀσυμβίβαστον πρὸς πάντα τὰ δεδομένα τῆς καθημερινῆς παρατηρήσεως καὶ πείρας.

Ἀλλ' ὁ Haeckel χαρακτηρίζων τὴν δημιουργικὴν παρέμβασιν ὡς θαῦμα ἐννοεῖ βεβαίως, ὅτι δι' αὐτῆς κατελύοντο οἱ φυσικοὶ νόμοι καὶ ἐδημιουργεῖτο κατάστασις ἀντιστρατευομένη εἰς τὴν ὑπὸ τῆς φύσεως δημιουργουμένην τάξιν. Δὲν εἶνε βεβαίως τοῦ παρόντος νὰ καταδείξωμεν, ὅτι ἐν τῷ θαύματι οὐδεμία κατάλυσις καὶ ἀνατροπὴ τῶν νόμων τῆς φύσεως λαμβάνει χώραν. Μόνον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ζωὴν ἐνδείκνυται νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι δυνάμεθα κάλλιστα νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἡ δημιουργικὴ παρέμβασις πρὸς παραγωγὴν αὐτῆς ἐγένετο κατὰ τρόπον ἐξ ὁλοκλήρου σύμφωνον πρὸς τὴν ἤδη κρατοῦσαν φυσικὴν τάξιν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐμφάνισις τῆς ζωῆς νὰ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐξ ὁλοκλήρου φυσικὸν φαινόμενον. Εἴδομεν ἀνωτέρω, ὅτι αὐτοὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Μ. Βασίλειος ἐξ ἑνὸς καὶ ὁ Αὐγουστῖνος ἐξ ἑτέρου, συνεβίβασαν πλήρως τὴν αὐτόματον γένεσιν τῆς ζωῆς πρὸς τὴν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τῆς δημιουργικῆς παρεμβάσεως Ὑψίστης ἀνωτέρας δυνάμεως. Ἐὰν ἡ ὕλη ἐξ ἑαυτῆς, διὰ μόνων τῶν δυνάμεων αἵτινες δεσπόζουσιν ἐν τῷ ἀνοργάνῳ κόσμῳ, εἶνε ἀδύνατον νὰ παραγάγῃ ζῶντά τινα ὀργανισμόν, ὡρισμένα στοιχεῖα ταύτης ἠδύναντο νὰ φέρωσιν ἐμφυεῖς ἐν αὐτοῖς καὶ λανθανούσας νέας τινὰς δυνάμεις καὶ ἰδιότητας ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ ἐμβληθείσας, χάρις εἰς τὰς ὁποίας ἡ ὕλη παρήγαγε τὴν ζωήν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν οἱ ὡς ἄνω Πατέρες ὑπεστήριξαν, ὅτι ἡ δημιουργικὴ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ πρὸς παραγωγὴν τῆς ζωῆς δὲν ὑπῆρξεν ἄμεσος, ἀλλ' ἔμμεσος. Δὲν ἐδημιούργησε τουτέστιν ὁ Θεὸς ἀμέσως τοὺς πρώτους ζῶντας ὀργανισμούς, ἀλλ' ἐνέθηκεν εἰς τὴν γῆν, εἰς τὴν ὕλην λανθανούσας δυνάμεις καὶ ἰδιότητας ζωτικάς, δι' ὧν παρήχθη ἡ ζωή, οἱονεὶ αὐτομάτως.

Τοιαύτην τινὰ ἐκδοχὴν κατ' οὐδὲν κωλυόμεθα ὑπὸ τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος νὰ ἀποδεχθῶμεν. Τοὐναντίον εὐνοεῖται αὕτη καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ γράμματος τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἥτις παρουσιάζει τὸν Θεὸν οὐχὶ ἀμέσως καὶ κατ' εὐθεῖαν ἀλλὰ μᾶλλον ἐμμέσως δημιουργοῦντα τὴν ζωήν. Ὁ Θεὸς εἶπεν: «Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου καὶ ἐγένετο οὕτως». «Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετώμενα, καὶ ἐγένετο οὕτως». «Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος καὶ ἐγένετο οὕτως» (Γενέσεως Α, 11, 20, 24). Κατὰ τὴν ἀφήγησιν ταύτην ἐάν τις ἐξ ἡμῶν εὑρίσκετο μάρτυς τῆς δημιουργίας τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, βλέπων μόνον, χωρὶς νὰ ἀκούῃ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθεῖσαν προσταγήν, θὰ ἀντελαμβάνετο ἀναμφιβόλως τὴν ζωὴν γεννωμένην αὐτομάτως. Ἡ τοιαύτη ὅμως περὶ γενέσεως τῆς ζωῆς ἐκδοχὴ εἶνε ὅλως διάφορος καὶ ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν αὐτόματον γένεσιν τῆς ζωῆς κατὰ τοὺς ὑλιστάς. Διότι οὗτοι ἐξήρτησαν τὴν γένεσιν τῆς ζωῆς ἐκ μόνων τῶν ἐν τῇ ἀνοργάνῳ ὕλῃ ὑπαρχουσῶν φυσικοχημικῶν δυνάμεων. Ἐνῷ ἡ κατὰ τὴν ἁγίαν Γραφὴν αὐτόματος τῆς ζωῆς γένεσις ἐπακολουθεῖ εἰς τὸ δημιουργικὸν πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ ὕλη μόνη καὶ ἐξ ἑαυτῆς δὲν ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ τὴν ζωήν. Κατ' οὐσίαν δὲν πρόκειται περὶ αὐτομάτου γενέσεως, ἀλλὰ περὶ ἄλλου τρόπου δημιουργίας. Εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως παρενεβλήθη ἡ δημιουργικὴ τοῦ Θεοῦ ἐνέργεια, ἡ ζωὴ ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς θείας δημιουργίας.

Ὁ κακὸς τρόπος καταστρέφει πολλάκις τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν πλέον σοφῶν καὶ ὠφελίμων λόγων καὶ συμβουλῶν. Ἀντιθέτως ὁ καλὸς τρόπος καθιστᾷ εὐπρόσδεκτα καὶ τὰ φύσει πικρὰ καὶ λυπηρά. Χρυσώνει τὸ «ὄχι», γλυκαίνει τὴν πικρὰν ἀλήθειαν, εἶναι τὸ σακχαρόπηκτον περίβλημα τῶν λυπηρῶν ἐλέγχων καὶ τῶν παρατηρήσεων.

* *
*

Πόσαι ἀποτυχίαι κατὰ τὸ φαινόμενον μεταφράζονται εἰς μεγάλας ἐπιτυχίας ἐν τῇ πραγματικότητι! Ὅταν ἡ ἀποτυχία ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑπομονήν, τὴν αὔξησιν τῆς εἰς Θεὸν ἐλπίδος, τὴν θαρραλεωτέραν ἐπανάληψιν τῶν προσπαθειῶν, δὲν εἶναι ἐπιτυχία καὶ δὴ σπουδαιοτέρα ἐκείνης ποὺ ἀνέμενες νὰ ἀπολαύσῃς;

Ο ΠΙΣΤΟΣ ΦΙΛΟΣ

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δύναμαι ἐπίσης νὰ προσθέσω ὅτι ἡ φιλία τῆς ἀγνοίας δὲν εἶνε ἐπιθυμητή. Δὲν θέλω κανεὶς νὰ μὲ ὀνομάζῃ φίλον του, ἐὰν δὲν μὲ γνωρίζῃ. Ἂς μὲ ἀγαπήσῃ ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν γνῶσιν ποὺ ἔχει περὶ ἐμοῦ. Ἐὰν μὲ ἀγαπᾷ τόσον, ὅσον μὲ γνωρίζει, ὅταν μὲ γνωρίσῃ περισσότερον, δυνατὸν νὰ μὲ ἀπορρίψῃ. «Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, λέγομεν συνήθως, φαίνεται νὰ εἶνε ἀξιαγάπητος». «Φρονῶ ὅτι εἰμπορῶ νὰ τὸν ἀγαπήσω», λέγει ἄλλος, ἐρευνῶν τὰ χαρακτηριστικά του. Ναί, ἀλλὰ μὴ τὸν καταγράψῃς ἀκόμη ὡς «φίλον». Περίμενε ὀλίγον ἀκόμη, ἕως ὅτου μάθῃς περισσότερα δι' αὐτόν. Πρόσεξέ τον καλύτερα, ἐξέτασέ τον, δοκίμασέ τον· καὶ ἕως τότε μὴ τὸν καταγράφῃς εἰς τὸν ἱερὸν κατάλογον τῶν φίλων. Νὰ διάκησαι φιλικῶς πρὸς ὅλους, ἀλλὰ μὴ κάμῃς κανένα φίλον σου πρὸ τοῦ σὲ γνωρίσουν καὶ τοὺς γνωρίσῃς. Πολλαὶ φιλίαι ποὺ ἔγιναν εἰς τὸ σκότος τῆς ἀγνοίας, ἔσβυσαν αἰφνιδίως εἰς τὸ φῶς καλυτέρας γνωριμίας μεταξὺ ἀλλήλων. Τὸν ὑπεθέσατε πολὺ διαφορετικὸν ἀπὸ ὅ,τι ἦτο, καὶ ὅταν ἀνεκαλύψατε τὸν πραγματικόν του χαρακτῆρα, τὸν περιεφρονήσατε. Ἐνθυμοῦμαι κάποιον ποὺ μοῦ ἔλεγε: «Σᾶς ἀγαπῶ πάρα πολύ». Καὶ ἀνέφερεν ἕνα ὡρισμένον λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον μὲ ἠγάπα. Ἀπήντησα: «Ἀγαπητέ μου φίλε, ὁ λόγος σας εἶνε ἀπολύτως ψευδής· δὲν εἶμαι ἐκεῖνο, διὰ τὸ ὁποῖον μὲ ἀγαπᾶτε, καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ εἶμαι ποτέ». Καὶ δι' αὐτὸ προσέθεσα: «Δὲν εἰμπορῶ πράγματι νὰ δεχθῶ τὴν φιλίαν σας, ἐὰν στηρίζεται ἐπάνω εἰς μίαν παρανόησιν ἐκείνου ποὺ εἰμπορεῖ νὰ εἶπα». Ὢ! ὅλως ἀντιθέτως ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν δύναταί ποτε νὰ λησμονήσῃ ἐκείνους ποὺ ἅπαξ ἠγάπησε. Διότι δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ εἰς ἡμᾶς κάτι χειρότερο ἀπὸ ὅ,τι ἐγνώριζε. Γνωρίζει ἐκ προτέρου καὶ ἐπακριβῶς ὅλα τὰ καθ' ἡμᾶς. Εἶδε τὴν λέπραν μας, καὶ ὅμως μᾶς ἠγάπησεν· ἐγνώρισε τὴν ἀστάθειαν καὶ ἀπιστίαν μας, καὶ ὅμως μᾶς ἔσφιγξεν εἰς τοὺς κόλπους Του· ἐγνώρισε τί ἀνόητοι εἴμεθα, καὶ ὅμως εἶπεν ὅτι ποτὲ δὲν θὰ μᾶς ἄφινεν οὔτε θὰ μᾶς ἐλησμόνει. Ἐγνώριζεν ὅτι θὰ ἐκάμναμεν ἐπανάστασιν ἐναντίον Του καὶ θὰ περιεφρονοῦμεν συχνὰ τὰς συμβουλάς Του· ἐγνώριζεν ὅτι, καὶ ὅταν τὸν ἀγαπῶμεν, ἡ ἀγάπη μας θὰ ἦτο ψυχρὰ καὶ χαλαρά, ἀλλὰ μᾶς ἠγάπα καὶ μᾶς ἀγαπᾷ. Ἀσφαλῶς λοιπὸν Αὐτὸς εἶνε ἀνώτερος ἀδελφοῦ.

6. Ἐπὶ πλέον ἡ φιλία καὶ ἡ ἀγάπη, διὰ νὰ εἶνε ἀληθής, δὲν πρέπει νὰ βασίζεται εἰς λόγους, ἀλλὰ εἰς ἔργα. Ἡ φιλία τοῦ ἁπλοῦ «κομπλιμέντου» εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ αἰῶνός μας. Διότι ὁ αἰὼν αὐτὸς εἶνε αἰὼν τῆς ἀπάτης. Ὁ κόσμος εἶνε τὸ μέγα κατάστημα τοῦ ψεύδους. Πηγαίνετε ὅπου εἰμπορεῖτε εἰς τὸ Λονδῖνον, τὸ ψεῦδος σᾶς κυττάζει κατὰ πρόσωπον. Πολὺ ὀλίγα ἀληθινὰ πράγματα θὰ ἀνακαλύψετε. Δὲν ἔχω ὑπ' ὄψει μου ἁπλῶς τὰ τεχνάσματα τοῦ ἐμπορίου, τὰς νοθείας τῶν τροφίμων καὶ τὰ παρόμοια. Ἡ ἀπάτη δὲν περιορίζεται εἰς τὸ κατάστημα τοῦ ἐμπόρου. Κυριαρχεῖ διὰ μέσου ὅλης τῆς κοινωνίας· δὲν ἐξαιρεῖται καὶ τὸ θυσιαστήριον! Ὁ κῆρυξ υἱοθετεῖ ἀπατηλὴν φωνήν. Δύσκολα ἀκούεις ἄνθρωπον νὰ ὁμιλῇ ἀπὸ τὸν ἄμβωνα μὲ τὸν ἴδιον τρόπον ποὺ θὰ ὡμίλει εἰς τὸ ἐντευκτήριον. Διατί ἀκούω μερικούς, ὅταν εἶνε εἰς τὸ τσάϊ ἢ εἰς τὸ δεῖπνον, νὰ ὁμιλοῦν τὴν ἀγγλικὴν μὲ πολὺ εὐγενῆ ἀλλ' ἀνεπιτήδευτον τρόπον, ἀλλ' ὅταν ἀναβαίνουν εἰς τὸν ἄμβωνά των, νὰ χρησιμοποιοῦν ἕνα εὐσεβοφανῆ τόνον, νὰ γεμίζουν τὰ στόματά των μὲ κολακευτικὰ λόγια ἢ καὶ νὰ κλαυθμηρίζουν τόσον δῆθεν συμπαθητικά, ὡσὰν νὰ ἦσαν ἠθοποιοί; Ἐξευτελίζουν τὸν ἄμβωνα, ἐὰν νομίζουν ὅτι τὸν τιμοῦν, ὅταν ὁμιλοῦν μὲ φωνὴν ποὺ δὲν θὰ ἤθελέ ποτε ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἔχῃ κανένας ἄνθρωπος. Αὐτὸς εἶνε τὸ μέγα κατάστημα τῆς ἀπάτης· αὐτὰ δὲ τὰ μικρὰ πράγματα δεικνύουν τί ἄνεμος φυσᾷ. Ἀφίνετε τὴν κάρταν σας εἰς τὸ σπίτι ἑνὸς φίλου. Καὶ αὐτὸ θεωρεῖται πρᾶξις φιλίας—ἡ κάρτα! Ἀμφιβάλλω ὅμως πολύ, ἂν θὰ ἀφίνατε τὸ βιβλιάριον τῶν καταθέσεών σας, τὴν στιγμὴν ποὺ ὁ φίλος σας θὰ εἶχεν ἀνάγκην χρημάτων. Γράφετε· «Ἀγαπητέ μου κύριε», «ὅλως ὑμέτερος» ἢ «εἰλικρινῶς ἰδικός σας». Ἀπάτη! δὲν ἐννοεῖτε καὶ δὲν αἰσθάνεσθε εἰλικρινῶς αὐτὸ ποὺ γράφετε. Ἡ λέξις «ἀγαπητὲ» εἶνε ἱερὰ λέξις· δὲν ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιῆται παρὰ δι' ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους ἀτενίζετε μὲ στοργήν. Ἐν τούτοις ἀνεχόμεθα τὰ ψεύδη ὡς ἐὰν ἦσαν ἀλήθειαι, καὶ τὰ θεωροῦμεν ἁβρότητας. Ἁβρότητες εἰμπορεῖ νὰ εἶνε, ἀλλὰ κίβδηλοι καὶ ἀνειλικρινεῖς εἰς πολλὰς περιπτώσεις. Ἡ ἀγάπη ὅμως τοῦ Χριστοῦ δὲν περιορίζεται εἰς λόγους, ἀλλ' ἐκδηλώνεται μὲ πράξεις. Δὲν λέγει, «Ἀγαπητέ μου λαέ», ἀλλ' ἀνοίγει τὴν καρδίαν Του κατὰ τρόπον ποὺ εἰμποροῦμεν νὰ ἴδωμεν ποία ἦτο. Δὲν ἔρχεται νὰ μᾶς εἴπῃ ἁπλῶς: «Πολυαγαπημένοι μου», ἀλλὰ κρεμᾶται ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ ἐκεῖ ἀναγινώσκομεν μὲ τὰ κόκκινα γράμματα τοῦ αἵματός Του: «οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον»! Δὲν ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς μὲ τὰ φιλήματα τῶν χειλέων Του πρῶτον, ἀλλὰ μᾶς δίδει εὐλογίας καὶ μὲ τὰ δύο Του χέρια. Δίδει τὸν Ἑαυτόν του δι' ἡμᾶς καὶ ἔπειτα δίδει τὸν Ἑαυτόν του εἰς ἡμᾶς. Τὸ ἐννοεῖς αὐτό; Τὸν δίδει ἐπὶ τοῦ σταυροῦ χάριν τῆς σωτηρίας μας. Τὸν δίδει εἰς τὴν θείαν Κοινωνίαν χάριν τῆς ἀληθινῆς ζωῆς μας!

Μὴ ἐμπιστεύεσθε λοιπὸν εἰς φίλον ποὺ «κομπλιμεντάρει». Ἀλλὰ βασισθῆτε ἐπάνω εἰς ἐκεῖνον ποὺ σᾶς παρέχει πραγματικὰς ἀποδείξεις γνησίας φιλίας, καὶ ὁ ὁποῖος προσφέρει διὰ σᾶς ἔργα ποὺ ἀποδεικνύουν σαφῶς τὴν εὐθύτητα τῆς καρδίας του. Τοιοῦτος δὲ φίλος—καὶ αὐτὸς εἶνε μόνον ὁ Ἰησοῦς—εἶνε ἀνώτερος ἀδελφοῦ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ....ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1
Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

Ὅλοι ὅσοι μελετοῦν τὴν «Ζωὴν» καὶ ὠφελοῦνται ἐξ αὐτῆς, ἔχουν καθῆκον νὰ συνιστῶσιν αὐτὴν καὶ εἰς ἄλλους, συντελοῦντες οὕτω εἰς τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Τοιαύτη φροντὶς ἀποτελεῖ καὶ τὴν καλλιτέραν ἀντίδρασιν ἐναντίον τῆς ἐξαπλώσεως τῶν ἀνηθίκων ἀναγνωσμάτων.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
(Κυρ. Γ' Νηστ., Ἑβρ. δ' 14—ε' 6)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς»,σελ.643.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
(Κυρ. Γ' Νηστ., Μάρκ. η' 34—θ' 1).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς»,σελ..132.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Τὰ ἀπαραίτητα προσόντα.

Ἀπὸ ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ γίνουν μαθηταί Του, ζητεῖ ἀπαραιτήτως ὁ Κύριος Ἰησοῦς ν' ἀποκηρύξουν ὁριστικῶς τὴν ἁμαρτίαν, ν' ἀγωνίζωνται ἐπιμελῶς ἐναντίον τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπιθυμιῶν των καὶ νὰ ζοῦν κατὰ τὸ θέλημά Του· «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι». Αὐτὰ εἶνε τὰ μοναδικὰ προσόντα, ποὺ πρέπει νὰ ἔχουν ὅσοι θέλουν νὰ εἶνε ἀληθινοὶ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν χριστιανικὴν παράταξιν.

Τὸ ἂν εἶνε πλούσιοι ἢ πτωχοί· τὸ ἂν εἶνε ἐγγράμματοι ἢ ἀγράμματοι· τὸ ἂν ἔχουν κοσμικὴν μόρφωσιν μεγάλην ἢ μικράν, τὸ ἂν ἀνήκουν εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν φυλήν, τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἐξετάζει ὁ Κύριος. Ἦλθεν εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ κάμῃ αὐτὸν ἄξιον τῆς μακαριότητος τῶν οὐρανῶν. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ζητεῖ ν' ἀπαρνηθῶμεν τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ πειθαρχῶμεν εἰς τὸ θέλημά Του, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀνήκωμεν εἰς Αὐτόν.

Δυστυχῶς ὅμως! Εἰς τὰ θεμελιώδη καὶ ἀπαραίτητα ταῦτα προσόντα ποὺ ὁρίζει τόσον κατηγορηματικῶς ὁ Κύριος, δὲν δίδουν προσοχὴν πολλοὶ ἐκ τῶν χριστιανῶν. Δι' αὐτὸ βλέπομεν τόσους ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ χριστιανοῦ, χωρὶς νὰ ἔχουν καὶ βίον χριστιανικόν. Ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ζωὴν τῆς ἁμαρτίας. Ἐὰν τοὺς ἐρωτήσῃς εἰς ποίαν θρησκείαν ἀνήκουν, θὰ ἀπαντήσουν μὲ εὐκολίαν, ἴσως δὲ καὶ μὲ φανατισμόν, ὅτι χριστιανοὶ εἶνε καὶ χριστιανοὶ θὰ ἀποθάνουν. Ἐν τούτοις ζοῦν ὡς νὰ ἦσαν εἰδωλολάτραι. Διότι καταπατοῦν μὲ ἀφοβίαν τὸν νόμον τοῦ Κυρίου καὶ διαπράττουν ἁμαρτήματα, τὰ ὁποῖα αὐστηρῶς ἀπαγορεύει καὶ καταδικάζει Αὐτός.

Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει ἐμπαίζομεν τὸν ἑαυτόν μας. Καὶ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι δὲν ἀνήκομεν πράγματι εἰς τὸν Χριστόν, οὔτε εἶνε δυνατὸν Αὐτὸς νὰ μᾶς ἀναγνωρίζῃ ὡς ἰδικούς Του. Διὰ νὰ εἶνε κανεὶς στρατιώτης ἑνὸς τάγματος, δὲν ἀρκεῖ οὔτε νὰ τὸ λέγῃ μὲ τὰ λόγια, οὔτε καὶ τὸ νὰ φορῇ ἁπλῶς τὸ στρατιωτικὸν ἔνδυμα. Πρὸ παντὸς εἶνε ἀνάγκη νὰ πειθαρχῇ εἰς τὸν ἀρχηγόν του καὶ νὰ συμμορφοῦται μὲ τοὺς κανονισμοὺς τοῦ τάγματός του. Καὶ ὁ χριστιανός, ποὺ λέγει ὅτι εἶνε στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ χριστιανικὸν ὄνομα οὔτε νὰ περιορίζεται εἰς μερικὰ μόνον τυπικὰ χριστιανικὰ καθήκοντα. Πρὸ παντὸς ὀφείλει ν' ἀρνηθῇ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ πειθαρχῇ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν, τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Κέρδος καὶ ζημία.

Ἐὰν τὸ κέρδος ἀπὸ μίαν οἱανδήποτε ἐργασίαν πρόκειται νὰ καλυφθῇ ἐντὸς ὀλίγου ἀπὸ ζημίαν πολὺ μεγαλυτέραν, θὰ εἶνε ἀνόητος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ποὺ θὰ ἀπεφάσιζε νὰ κάμῃ μίαν τοιαύτην ἐργασίαν. Θ' ἀπεδεικνύετο ἀληθῶς ὅτι δὲν εἰξεύρει τὸ συμφέρον του, ἀφοῦ ἐδελεάσθη ἀπὸ τὸ ἐλάχιστον κέρδος καὶ παρέβλεψε τὴν τρομερὰν ζημίαν ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἐπακολουθήσῃ.

Δυστυχῶς, παρομοίαν ἀνοησίαν, ἀλλὰ μὲ συνεπείας ἀσυγκρίτως φοβερωτέρας, διαπράττουν συνήθως πολλοί. Εἶνε ἐκεῖνοι, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος ἀπευθύνει τὸ σοφὸν ἐρώτημα, «τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;» Εἶνε οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ποὺ δὲν δυσκολεύονται νὰ παραδώσουν εἰς ἀπώλειαν τὴν ἀθάνατον ψυχήν των, διὰ νὰ κερδίσουν ὑλικὰ ἀγαθὰ καὶ ἀπολαύσεις ματαίας. Ἐπιδιώκουν χρήματα καὶ πλούτη· καί, διὰ νὰ τὰ ἀποκτήσουν, δὲν διστάζουν νὰ κλέψουν καὶ νὰ καταχρασθοῦν καὶ νὰ μετέλθουν κάθε ἀθέμιτον καὶ ἁμαρτωλὸν μέσον. Ζητοῦν νὰ ἀνέλθουν εἰς ἀξιώματα καὶ νὰ καταλάβουν μεγάλας θέσεις· καὶ εἶνε πρόθυμοι νὰ καταπατήσουν τὴν συνείδησίν των, πολλάκις δὲ νὰ ἀρνηθοῦν καὶ αὐτὴν τὴν πίστιν των. Θέλουν νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν σάρκα καὶ ν' ἀπολαύσουν, ὅπως φαντάζονται, ἡδονήν· κυλίονται διὰ τοῦτο εἰς τὸν βόρβορον τῆς αἰσχρότητος καὶ προβαίνουν εἰς πράξεις ἀκολασίας ἀκατονομάστους καὶ βδελυράς. Προσπαθοῦν νὰ ἐξοντώσουν ἐκεῖνον ποὺ μισοῦν, καὶ χαίρουν διότι τὸ ἐπέτυχον μὲ συκοφαντίας καὶ ὅρκους ψευδεῖς.

Ἀλλὰ τί κατορθώνει ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν τρόπον αὐτόν; Κερδίζει ἐλάχιστα, καθ' ἣν στιγμὴν χάνει τὸ πᾶν. Ἀποκομίζει κέρδος μηδαμινόν, ποὺ δὲν ἀξίζει νὰ ὀνομάζεται κέρδος, διὰ τὸ ὁποῖον ὅμως καταστρέφεται κυριολεκτικῶς. Διότι ἔστω ὅτι ἀποκτᾷ θησαυρούς, καταλαμβάνει ἀξιώματα, ἐντρυφᾷ εἰς ἡδονάς, κυριαρχεῖ καὶ ἐπιπλέει αὐτός. Καὶ ἂν ἐπέτυχεν ὅλα αὐτά, συγχρόνως ἐζημίωσε καὶ ἐθανάτωσε τὴν ψυχήν του, διότι ἔγινεν ἔνοχος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ὁποίου τὸν νόμον περιεφρόνησε καὶ κατεπάτησεν. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διαπράττει ὁ ἄνθρωπος τὴν μεγαλυτέραν μωρίαν καὶ ἀνοησίαν. Διότι ἐκεῖνα μὲν ποὺ κερδίζει, εἶνε ὑλικὰ καὶ προσωρινὰ ἀγαθά. Ἡ ψυχή του ὅμως, τὴν ὁποίαν θὰ χάσῃ, εἶνε ἀθάνατος· καὶ ἡ μέλλουσα ζωή, τῆς ὁποίας θὰ στερηθῇ, εἶνε αἰωνία. Δὲν θὰ εἴμεθα ἀξιοθρήνητοι καὶ μωροί, ἐὰν θυσιάσωμεν τὰ πολύτιμα καὶ αἰώνια διὰ νὰ κερδίσωμεν τὰ ἐλάχιστα καὶ μηδαμινὰ καὶ προσωρινά;

Μία περίεργος διαγωγή.

Γενεὰν «μοιχαλίδα καὶ ἁμαρτωλὸν» ὀνομάζει ὁ Κύριος τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ζοῦν μακρὰν τοῦ Θεοῦ καὶ παραβαίνουν τὸ θέλημά Του. Τοὺς παρομοιάζει μὲ τὴν παραστρατημένην γυναῖκα ποὺ ἀθετεῖ τὴν πρὸς τὸν σύζυγον πίστιν καί, μακρὰν αὐτοῦ, ἔχει συνάψει ἁμαρτωλὰς καὶ παρανόμους σχέσεις. Κατὰ παρόμοιον τρόπον μέγα μέρος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἔχουν ἀφήσει τὸν Θεὸν καί, ἀντὶ νὰ εἶνε πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς Αὐτόν, ἔχουν συνδεθῇ διὰ τῆς ἁμαρτίας μὲ τὸν διάβολον καὶ αὐτοῦ τὰ θελήματα καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἐργάζονται.

Καὶ ὅμως! Τῆς ἁμαρτωλῆς ταύτης καὶ παραστρατημένης γενεᾶς φοβούμεθα τὰς κρίσεις καὶ τὰ σχόλια. Δι' αὐτὸ ἐντρεπόμεθα νὰ φανῶμεν ὅτι πιστεύομεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἀνήκομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Του. Τρομάζομεν μὴ τυχὸν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ μᾶς κατηγορήσουν ὡς ὀπισθοδρομικοὺς καὶ μᾶς χαρακτηρίσουν ὡς καθυστερημένους. Λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν ποίας κρίσεις θὰ κάμουν δι' ἡμᾶς καὶ εἴμεθα ἕτοι-

μοι ν' ἀποκρύψωμεν τὴν πίστιν μας εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ποὺ ζοῦν εἰς τὴν ἁμαρτίαν ὡς «γενεὰ μοιχαλὶς καὶ ἁμαρτωλός», δὲν εἶνε παράδοξον ἂν κατηγοροῦν τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν καὶ θρησκεύουν. Ἀκριβῶς διότι εἶνε ἔνοχοι, δὲν θέλουν οὐδὲ κἂν ν' ἀκούσουν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ὁποίου ἡ διδασκαλία εἶνε δριμὺς ἔλεγχος διὰ τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ διεφθαρμένον βίον των. Διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ δὲν εἰμποροῦν ν' ἀντιμετωπίσουν τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, γελοῦν τάχα εἰς βάρος ἐκείνων ποὺ πιστεύουν καὶ τοὺς χαρακτηρίζουν ὡς μικρὰ καὶ περιωρισμένα μυαλά!

Ἀλλὰ ποίαν εἰμπορεῖ νὰ εὕρῃ δικαιολογίαν ἡ ἰδική μας διαγωγή, ὅταν φοβούμεθα τὰς κρίσεις τοιούτων ἀνθρώπων καὶ ἐντρεπώμεθα νὰ φανῶμεν ὅτι πιστεύομεν; Εἶνε ὁμολογουμένως πολὺ ἀλλόκοτος μία τοιαύτη συμπεριφορά. Εἶνε ἀχαριστία πρὸς Ἐκεῖνον, Ὅστις εἶνε Θεὸς ἀληθινὸς καὶ ἐσταυρώθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. Εἶνε ὅμως καὶ τρομερὰ ὕβρις ἐναντίον Του· διότι, ὅταν ἐντρεπώμεθα νὰ δείξωμεν ὅτι πιστεύομεν εἰς Αὐτόν, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ νὰ λέγωμεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε τοιοῦτος, ὥστε δὲν εἶνε τιμὴ καὶ ἔπαινος νὰ φαινώμεθα ὀπαδοί Του! Μὲ ἄλλους λόγους, Τὸν θέτομεν εἰς τὴν μοῖραν ἐκείνων, μὲ τοὺς ὁποίους εἶνε ἐντροπὴ νὰ συνδέεται ἕνας ἄνθρωπος ἀξιοπρεπής! Μεγαλυτέρα ὅμως βλασφημία κατὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ.

Μεγάλου Βασιλείου

ΟΜΙΛΙΑ Ζ΄
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· «Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ........ κατὰ γένος» (Γεν. 1, 20, 21). Μετὰ τὴν δημιουργίαν τῶν φωτεινῶν ἀστέρων, τότε καὶ τὰ ὕδατα γεμίζουν ἀπὸ ζῶα, ὥστε νὰ διακοσμηθῇ καὶ τὸ τμῆμα τοῦτο [τῆς ὅλης δημιουργίας]. Διότι ἡ μὲν ξηρὰ ἐστολίσθη πλήρως μὲ τὰ φυτά, ποὺ ἐβλάστησαν ἐξ αὐτῆς· ὁ δὲ οὐρανὸς κατεκοσμήθη μὲ τὰ ἄνθη τῶν ἄστρων καὶ μὲ τὴν συζυγίαν τῶν μεγάλων φωστήρων, ποὺ ὁμοιάζουν μὲ βλέμματα διδύμων ὀφθαλμῶν. Ὑπελείπετο νὰ δοθῇ καὶ εἰς τὰ ὕδατα ὁ στολισμὸς ποὺ τοὺς ἥρμοζεν. Ἦλθε λοιπὸν πρόσταγμα παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀμέσως καὶ οἱ ποταμοὶ ἔγιναν ἐνεργοὶ καὶ αἱ λίμναι γόνιμοι· διότι καθένα ἀπὸ αὐτὰ παρουσίασε τὰ οἰκεῖα καὶ κατὰ φύσιν γένη τῶν ζώων. Καὶ ἡ θάλασσα ἐκοιλοπονοῦσε τὰ παντὸς εἴδους γένη τῶν πλωτῶν ζώων, καὶ δὲν ἔμεινεν οὐδὲ τὸ μέρος τοῦ ὕδατος ποὺ ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἰλὺν (τὴν λάσπην, τὸν βοῦρκον) καὶ εἰς τὰ τέλματα, οὐδὲ τοῦτο ἀπέμεινεν ἀργὸν καὶ ἀμέτοχον τῆς τελειοποιήσεως, ποὺ ἐγίνετο εἰς τὴν κτίσιν. Οἱ βάτραχοι δηλαδὴ καὶ αἱ ἐμπίδες(1) καὶ οἱ κώνωπες ἐξ αὐτῶν [ἐκ τῆς ἰλύος καὶ τῶν τελμάτων] ἐξεβράζοντο. Διότι ὅσα καὶ τώρα βλέπομεν νὰ συμβαίνουν εἶναι ἀπόδειξις τῶν παρελθόντων. Τοιουτοτρόπως πᾶν ὕδωρ ἐβιάζετο νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ δημιουργικὸν πρόσταγμα. Καὶ τῶν ὑδροβίων ζώων, τῶν ὁποίων δὲν θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ ἀριθμήσῃ οὐδὲ τὰ γένη, τούτων τὴν ζωὴν ἀπέδειξεν ἀμέσως ἐνεργὸν καὶ κινουμένην ἡ μεγάλη καὶ ἀνέκφραστος δύναμις τοῦ Θεοῦ· διότι μαζῇ μὲ τὸ πρόσταγμα ἐδόθη εἰς τὰ ὕδατα ἡ ἱκανότης πρὸς ζῳογονίαν.

«Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν». Τώρα πρώτην φορὰν δημιουργεῖται ζῶον ἔμψυχον καὶ αἰσθανόμενον. Διότι τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα, ἂν καὶ λέγεται ὅτι ζοῦν, διὰ τὸ ὅτι μετέχουν τῆς θρεπτικῆς καὶ αὐξητικῆς δυνάμεως [διότι δηλ. τρέφονται καὶ αὐξάνουν], ἐν τούτοις δὲν εἶναι καὶ ζῶα, οὐδὲ ἔχουν ψυχήν. Ἕνεκα τούτου λέγει: «ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετά». Κάθε ζῶον ποὺ κολυμβᾷ, εἴτε κολυμβᾷ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, εἴτε διασχίζει κατὰ βάθος τὸ ὕδωρ, ἀνήκει εἰς τὴν φύσιν τῶν ἑρπετῶν, διότι σύρεται ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Καὶ ἂν δὲ μερικὰ ἐκ τῶν ἐνύδρων ζῴων ἔχουν πόδας καὶ βαδίζουν (πολλὰ μάλιστα ἐκ τούτων εἶνε ἀμφίβια, ὅπως αἱ φῶκαι καὶ οἱ κροκόδειλοι καὶ οἱ ἱπποπόταμοι καὶ οἱ βάτραχοι καὶ τὰ καβούρια), ἐν τούτοις προηγούμενον χαρακτηριστικὸν ἔχουν τὸ ὅτι κολυμβοῦν. Διὰ τοῦτο λέγει, «ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετά». Εἰς αὐτὰ τὰ ὀλίγα λόγια ποῖον γένος παραλείπεται; Τί δὲν περιελήφθη εἰς τὸ πρόσταγμα τῆς δημιουργίας; Δὲν περιελήφθησαν τὰ ζῳοτόκα(2), ὅπως εἶναι αἱ φῶκαι καὶ οἱ δελφῖνες καὶ αἱ νάρκαι καὶ τὰ ὅμοια πρὸς αὐτά, τὰ λεγόμενα σελάχη; Δὲν περιελήφθησαν τὰ ᾠοτόκα(3), ὁποῖα εἶνε ὅλα σχεδὸν τὰ γένη τῶν ἰχθύων; Δὲν περιελήφθησαν ὅσα ἔχουν λέπια, ὅσα ἔχουν φολίδας, ὅσα ἔχουν πτερύγια καὶ ὅσα δὲν ἔχουν; Ἡ μὲν φωνὴ τοῦ προστάγματος εἶναι μικρά, μᾶλλον δὲ οὐδὲ φωνὴ εἶναι, ἀλλὰ μόνον ῥοπὴ καὶ ἐκδήλωσις τοῦ θελήματος. Ἡ δὲ ἄφθονος ποικιλία, ποὺ ὑπάρχει εἰς τὸ νόημα τοῦ προστάγματος εἶναι τόση, ὅσαι εἶναι αἱ διαφοραὶ καὶ αἱ ὁμοιότητες τῶν ἰχθύων, τῶν ὁποίων ἡ ἀκριβὴς ὅλων ἐξέτασις εἶναι ἴση μὲ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν κυμάτων τοῦ πελάγους, ἢ μὲ τὴν προσπάθειαν νὰ μετρῇ κανεὶς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης μὲ ταῖς κουτάλαις. (Ἀκολουθεῖ)

(1) Εἶδος κωνώπων.

(2) Ὅσα δηλ. γεννοῦν τὰ τέκνα των ζῶντα.

(3) Ὅσα δηλ. γεννοῦν αὐγά, τὰ ὁποῖα κατόπιν ἐκκολάπτονται.

Λαϊκὸν κήρυγμα ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφὴν

Η ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Ἡ τιμὴ καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τοὺς γονεῖς μας ἀποκλείει ἐντελῶς καὶ κάθε εἶδος περιφρονήσεως ποὺ εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως θὰ διευθύνεται εἰς τὸ πρόσωπόν τους. Νὰ ὑβρίσῃς ἢ νὰ βλασφημήσῃς ἢ μὲ ὅποιον τρόπον νὰ κακολογήσῃς τὸν πατέρα σου ἢ τὴν μητέρα σου εἶνε πράξεις ἀξιοκατάκριτοι, μὲ τῆς ὁποίαις ἀθετεῖται πολὺ βαρειὰ τὸ καθῆκον, ποὺ μᾶς ἐπιβάλλει ἡ πέμπτη ἐντολή. Στὸ ἴδιο περίπου καταντᾷ καὶ τὸ νὰ περιφρονήσῃς μιὰ παραγγελία, ποὺ ἔδωκεν ὁ πατέρας ἢ ἡ μητέρα σου, ἢ μιὰ παρατήρησι, ποὺ σοῦ ἔκαμαν. Καὶ ὡς ἀσέβεια πρὸς τοὺς γονεῖς λογίζεται καὶ τὸ νὰ ἀπειθῇς πρὸς αὐτοὺς καὶ νὰ μὴ τοὺς λογαριάζῃς ὅταν σὲ προτρέπουν ἢ καὶ σὲ διατάσσουν νὰ κάμῃς ἢ νὰ ἀποφύγῃς κάτι.

Ὁποιονδήποτε ἂν ὑβρίσῃς ἢ κακολογήσῃς, ἁμαρτάνεις. Ἂς εἶνε καὶ ὁ ποιὸ τελευταῖος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ ποιὸ ἄσημος καὶ πτωχός. Ἂν θέλῃς ἀκόμη, ἂς εἶνε καὶ ὁ ποιὸ πρόσ-

τυχος καὶ ἐξευτελισμένος. Ἐφ' ὅσον εἶνε στὸν κόσμον αὐτόν, φέρει μέσα του τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Καὶ δὲν εἶνε δύσκολον, ἐνῷ σήμερον παρουσιάζεται βουτηγμένος στὸ βοῦλκο τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ ἐξευτελισμοῦ, αὔριον νὰ τὸν ἴδῃς μέσα στὸν Παράδεισο. Παραδείγματα τέτοια ἔχουμε πολλά. Ἐὰν λοιπὸν οὔτε τὸν ποιὸ ἁμαρτωλὸν καὶ ἐξευτελισμένον δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ὑβρίζῃς καὶ νὰ βλασφημῇς, φαντάσου, τί κακὸν κάνεις, ὅταν ὑβρίζῃς ἢ βλασφημῇς τὸν πατέρα σου. Μὰ καὶ ἂν ἐκεῖνος σοῦ κακομιλᾷ, ἀκόμη καὶ ἂν σὲ κακομεταχειρίζεται, σὺ χρεωστᾷς νὰ τὸν σέβεσαι. Γιατὶ πάντα μένει πατέρας σου καὶ μὲ ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ κάνῃ, σὺ δὲν παύεις νὰ εἶσαι παιδί του καὶ νὰ τοῦ χρεωστᾷς πολλὰ γιὰ τὴν ζωήν, ποὺ ἔλαβες διὰ μέσου αὐτοῦ ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ γιὰ τὰ τόσα ἄλλα ποὺ ἔκαμε γιὰ σένα, ὅταν ἦσουν μικρὸς καὶ εἶχες ἀνάγκην περιθάλψεως καὶ προστασίας. Ἕνας λόγος ἀπότομος, ποὺ θὰ σοῦ εἰπῇ, μιὰ βρυσιὰ ἐπὶ τέλους, ἕνας μπάτσος, ἕνα σπρώξιμο ἔστω, δὲν φθάνουν γιὰ νὰ ἐξουδετερώσουν καὶ ἰσοφαρίσουν τὰ τόσα ποὺ ἐτράβηξε πρὸς χάριν σου ἐκεῖνος, ὅταν ἦσουν νήπιον καὶ παιδάκι ἀδύνατον.

Ἀλλ' ὁ σεβασμὸς πρὸς τοὺς γονεῖς μας δὲν φθάνει νὰ κανονίζῃ μόνον τὴν γλῶσσάν μας ἀπέναντί τους. Πρέπει ἀκόμη νὰ διευθύνῃ καὶ τὰς πράξεις μας καὶ νὰ δείχνεται μὲ μίαν ἀκριβῆ καὶ εὐλαβῆ ὑπακοὴν πρὸς αὐτοὺς εἰς κάθε τι, ποὺ θὰ μᾶς παραγγείλουν ἢ θὰ μᾶς συμβουλεύσουν. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ποὺ ἀνέλαβε νὰ μᾶς ὁρίσῃ κάπως εἰδικώτερον τὸ καθῆκον αὐτὸ πρὸς τοὺς γονεῖς μας, παραγγέλλει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ: «Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα» (Κολοσ. γ, 20). Δηλαδὴ κηρύττει ὡς καθῆκον τῶν τέκνων νὰ ὑπακούουν πρὸς τοὺς γονεῖς των εἰς ὅλα. Σκέψου, ἀδελφέ μου, καλά, τί θὰ εἰπῇ αὐτὸ τὸ εἰς ὅλα, γιὰ νὰ καταλάβῃς πόσον ἐκτεταμένη, πόσον γενικὴ πρέπει νὰ εἶνε ἡ ὑπακοὴ εἰς τοὺς γονεῖς μας. Καὶ βέβαια ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν παρήγγελλε τὸ «κατὰ πάντα», εἶχεν ὑπ' ὄψει του, ὅτι ἔγραφε σὲ ἀνθρώπους χριστιανοὺς καὶ συνεπῶς ἔθετεν ὡς βέβαιον, ὅτι οἱ γονεῖς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐπέβαλλεν ὁ ἀπόστολος νὰ ὑποτάσσωνται τὰ παιδιὰ «κατὰ πάντα», δὲν θὰ διέτασσάν ποτε εἰς τὰ παιδιά τους κάτι ποὺ νὰ προσκρούῃ καὶ νὰ ἀντιστρατεύεται εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ σὲ κάθε περίστασι τὸ παιδὶ πρέπει νὰ ὑπακούῃ περισσότερον εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὀλιγώτερον εἰς τοὺς γονεῖς του. Ἀλλὰ καὶ πάλιν σὲ μιὰ τέτοια περίστασι εἰμπορεῖς βέβαια, ἀρνούμενος νὰ ὑπακούσῃς στοὺς γονεῖς σου, νὰ τοὺς εἴπῃς: Πατέρα, μὲ προτρέπεις νὰ κλέψω καὶ νὰ ἀδικήσω, ἀλλὰ τότε, τί θὰ μᾶς εἴπῃ ὁ Θεός, ποὺ ζητεῖ ἀπὸ μᾶς νὰ πορευώμεθα ἐν δικαιοσύνῃ; Μητέρα, μὲ συμβουλεύεις νὰ γίνω ἐλαφρότερη καὶ νὰ ἀνοίγω φιλοκουβέντες μὲ νέους ἀτακτοῦντας καὶ ἀσχημονοῦντας. Ἀλλὰ δὲν θυμᾶσαι, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐπιβάλλει νὰ διατηρῶμεν καὶ τὸ σῶμά μας καὶ τὴν καρδίαν μας καθαρά; Αὐτὰ ὄχι μόνον εἰμπορεῖς, ἀλλὰ καὶ σοῦ ἐπιβάλλεται νὰ τὰ εἴπῃς, ὅταν οἱ γονεῖς σου σὲ προτρέπουν εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸ κακόν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ καθῆκον τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς σου ἐπιβάλλεται νὰ τὸ τηρήσῃς καὶ νὰ μὴ τὸ παραβῇς. Διότι καὶ μὲ τὸν τρόπον ποὺ θὰ εἰπῇς στὴν περίστασιν αὐτὴν τὸ ὄ χ ι, εἰμπορεῖς νὰ δείξῃς σεβασμὸν ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις. ποὺ θὰ εἴπῃς τὸ ναί, ἐὰν ὁ τρόπος σου δὲν εἶνε κατάλληλος, ἀσφαλῶς εἰμπορεῖς νὰ δείξῃς ἀνευλάβειαν καὶ ἀσέβειαν.

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

ΕΥΝΙΚΗ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Ἡ συνομιλία τῶν δύο ἀδελφῶν ἦτο γεμάτη στοργήν, διότι ἡ Ἰουνία, ἂν καὶ ἦτο ἡ μεγαλυτέρα, εἶχεν ἰδιαιτέραν στοργὴν πρὸς τὴν ἀδελφήν της, διότι τὸ ὑπούργημα τῆς ἑστιάδος ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ εὐγενέστερον καὶ ἱερώτερον, ποὺ ἠμποροῦσε μία γυναῖκα νὰ ἐπιθυμήσῃ.

Τὸ σῶμα τῶν ἑστιάδων ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἓξ πρόσωπα καὶ ἐστρατολογεῖτο μεταξὺ τῶν παλαιοτέρων καὶ ἀμεμπτοτέρων οἰκογενειῶν τῆς Ρώμης. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν τελευταίων τούτων καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν τάξιν ἦτο καὶ ἡ τῶν Γράκχων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἐλησμόνει ποτὲ ἡ Αὐγούστα καὶ αἱ δύο θυγατέρες της. Διὰ τὴν Ἰουλίαν, ἡ τιμὴ τῆς οἰκογενείας της τῆς ἦτο τόσον ἱερά, ὅσον καὶ τὸ εἴδωλον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφιερώσει τὴν ζωήν της. Ἡ Ἰουνία πάλιν δὲν εἶχεν ὀλιγώτερον σεβασμὸν πρὸς τὸν πατέρα της ἕνεκα τῆς μελέτης τῆς φιλοσοφίας, εἰς τὴν ὁποίαν παρεδίδετο μὲ πάθος.

Ὁ Σεμπρόνιος Γράκχος εἶχε τὴν ἀξίωσιν νὰ γίνῃ φιλόσοφος, καὶ δι' αὐτὸ μαζῇ μὲ τὴν οἰκογένειάν του θὰ ἐγκατέλιπε τὴν Ρώμην. Τοῦ ἐφαίνετο, ὅτι αἱ Ἀθῆναι ὑπερέχουν τῆς Ρώμης εἰς μεγαλεῖον. Αἱ δύο αὗται ἀντίζηλοι πόλεις ὡμοίαζαν μὲ πεδία μάχης, ὅπου διεξήγετο ἡ ἅμιλλα τῆς ἐπικρατήσεως. Αἱ Ἀθῆναι ἐκυβερνοῦσαν τὸν διανοούμενον κόσμον, ὅπως ἡ Ρώμη τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον μὲ τὴν δύναμιν τῶν λεγεώνων της. Νὰ σπουδάζῃ κανεὶς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, νὰ περιπατῇ ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν πλατάνων, ὅπου ἐδίδαξαν ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων, καὶ ὅπου ὁ Δημοσθένης ἐξεφώνησε τὰς περιφήμους δημηγορίας του, ἰδοὺ ἡ φιλοδοξία τοῦ μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ τῶν Ρωμαίων εἰς τὴν ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν λαμβάνει χώραν ἡ ἱστορία μας. Ὅλαι αἱ ἀρχαῖαι παραδόσεις ποὺ ὑπενθύμιζον εἰς τὸν Σεμπρόνιον, ὅτι ἡ οἰκογένειά του ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς πρώτας ποὺ συνετέλεσαν εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἄστεως, δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ἐπικρατήσουν ἐπὶ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ὑπάγῃ νὰ ζήσῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ Ἰουλία, ἡ νεωτέρα του κόρη, ἐθεώρει αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν ὡς ὕβριν κατὰ τῆς Ρώμης καὶ ὡς περιφρόνησιν διὰ τοὺς θεούς της. Καὶ τὰ αἰσθήματά της ταῦτα ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν Ἰουνίαν.

—Ἂς ἔχῃ ἡ Ἑλλὰς τοὺς φιλοσόφους της, εἶπε, καὶ ἡ Ρώμη τοὺς ἥρωάς της. Ἂς μὴ ζητοῦν ὅμως καθόλου οἱ ἥρωες νὰ γίνουν φιλόσοφοι. Τοῦτο θὰ προσβάλῃ τοὺς θεοὺς καὶ θὰ ἀτιμάσῃ τὸ ὄνομά μας.

—Ὁ εὐγενὴς πατέρας μας δὲν θὰ ἀμαυρώσῃ ποτὲ τὸ ὄνομα τῶν Γράκχων, προσέθεσεν ἡ Ἰουλία ζωηρῶς.

Ἡ Ἰουλία ἐφάνη ἀμφιβάλλουσα.

—Καθ' ὃν χρόνον ἄλλοι ἀπαρνοῦνται τὴν Ρώμην, ἐγὼ εἶμαι ὑπερήφανη νὰ εἶμαι ἑστιὰς καὶ νὰ διατηρῶ τὸ ἱερὸν πῦρ. Καὶ εὐφραίνομαι ἐπίσης διὰ τὴν ἀγάπην τῆς οἰκογενείας μου· διότι κανεὶς ἀπὸ τοὺς προγόνους μας δὲν ἐλησμόνησε τοὺς θεοὺς ἢ τοὺς ἥρωας τῆς πατρίδος!

Ἡ Ἰουνία εἰς μάτην διεμαρτυρήθη διὰ τὸν πατέρα της. Ἡ ἀδελφή της δὲν ἠθέλησε νὰ πεισθῇ.

—Ἡ ἐγκατάλειψις ἤρχισε, καὶ ποιὸς εἰμπορεῖ νὰ εἴπῃ ἕως ποῦ θὰ προχωρήσῃ;

Οἰκτείρουσα αὐτὰς τὰς πράξεις ἐπανῆλθεν εἰς τὰ καθήκοντά της, εἰς τὸν ναόν, καὶ ἄφησε τὴν Ἰουνίαν, ποὺ ἐθεώρει τοὺς λόγους τῆς ἀδελφῆς της ὡς βεβαίας προφητείας, ὑπὸ τὴν πλέον δυσάρεστον ἐντύπωσιν. (Ἀκολουθεῖ)

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Οἱ Κανόνες καὶ τὸ Σύνταγμα.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἐπιβαλλομένην ἐπὶ τῆς Πολιτείας ὑποχρέωσιν, ὅπως σέβεται τοὺς ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὴ θεσπίζῃ νόμους ἀντικανονικοὺς (καὶ τοιοῦτος θὰ εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ σχεδίου τοῦ Ἀστικοῦ κώδικος προτεινόμενος περὶ γάμου), εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Κώδικος τούτου ἀναθεωρητικῆς ἐπιτροπῆς ὑπάρχει καταχωρημένη ἡ ἀκόλουθος γνώμη τοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητοῦ τῆς Νομικῆς κ. Γ. Μπαλῆ:

«Κατὰ τὸ Σύνταγμα, δὲν δυνάμεθα νὰ βαδίσωμεν πέραν τῶν δογματικῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, ἑπομένως ἐρωτᾶται ποίαν ἀξίαν θὰ ἔχῃ ἡ συγκατάθεσις τῆς Ἐκκλησίας διά τινα συγγενικὰ κωλύματα, ὅταν ἡ συγκατάθεσις αὕτη θὰ εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὰ δόγματα. Ὁ κ. Ράλλης εἶπεν, ὅτι καὶ ἂν θέλῃ ἡ Ἐκκλησία, δὲν εἰμπορεῖ νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ αὐτὴν τὴν συγκατάθεσιν, διότι ὑπάρχουν Κανόνες, οἱ ὁποῖοι ἀπαγορεύουν τοιοῦτον γάμον. Αὐτοὶ οἱ Κανόνες εἶναι κατωχυρωμένοι ἀπὸ τὸ Σύνταγμα. Πῶς δύναται ἡ Πολιτεία, παρὰ τοὺς Κανόνας αὐτούς, νὰ στηριχθῇ εἰς τὴν συγκατάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας, ὑποτιθεμένου ὅτι παρέχεται αὕτη, ὅπως ἄλλως τε παρεσχέθη ἤδη διὰ τὸν πέμπτον βαθμὸν ἐκ διγενείας;»

Ἐπὶ τῇ παρατηρήσει δὲ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Ράλλη ὅτι «ἡ ὀρθὴ ἔννοια τῆς σχετικῆς συνταγματικῆς διατάξεως εἶναι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ τηρῇ τοὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς Κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις, ἐφ' ὅσον διατυποῦνται δογματικῶς, καὶ δὲν δύναται νὰ τοὺς θίξῃ κανείς, οὔτε ἡ Πολιτεία, οὔτε ἡ Ἐκκλησία», ὁ κ. Μπαλῆς προσέθεσε:

«Λοιπὸν ἐγείρεται ζήτημα, ἂν δύναται ἡ Πολιτεία νὰ ἐπιτρέψῃ γάμον θρησκευτικὸν εἰς βαθμὸν συγγενείας κεκωλυμένον μὲν ὑπὸ τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ δι' ὃν ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ ἔχῃ ἀντίρρησιν. Φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ εἴπωμεν ὄχι. Διότι τὴν παραφυλακὴν τῶν δογματικῶν Κανόνων τὸ Σύνταγμα δὲν ἀπαιτεῖ μόνον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν».

Ἀλλ' ἀλλοίμονον, ἐὰν τίθεται ζήτημα, ὅτι ἡ μὲν Πολιτεία δὲν δύναται νὰ παραβλέψῃ τοὺς Κανόνας—διότι πᾶς τοιοῦτος νόμος της θὰ εἶναι ἀντισυνταγματικός—ὑποτίθεται ὅμως ἐκ παραλλήλου, ὅτι ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀδιαφορήσῃ διὰ τοὺς Κανόνας της!

Ἀθέων ματαιοπονίαι.

Εἶναι πολλαὶ καὶ ὄντως σατανικαὶ αἱ μέθοδοι, μὲ τὰς ὁποίας οἱ ἐν Ρωσίᾳ ἄθεοι ἀγωνίζονται νὰ ἐκριζώσουν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Τὸ «ἀντιθρησκευτικὸν πανεπιστήμιον» τῆς Μόσχας, τὸ ὁποῖον ἐργάζεται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν προπαγάνδαν τῆς ἀθεΐας· τὸ «ἀντιθρησκευτικὸν μουσεῖον» μὲ τὴν εὐρεῖαν διάδοσιν τῶν βλασφήμων καὶ ἀντιχριστιανικῶν εἰκόνων του, ἀθεϊστικοὶ σύλλογοι καὶ ὀργανώσεις, διαλέξεις, παρελάσεις, πᾶν μέσον ἄνομον καὶ βίαιον ἔχει ἐπιστρατευθῆ, διὰ νὰ κρημνίσῃ τὴν ἐν Ρωσίᾳ βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐγκαθιδρύσῃ τὴν τοῦ ἀντιχρίστου.

Πλὴν κόπος μάταιος. Διότι οἱ ἐναπομείναντες ἐν Μόσχᾳ ἀπὸ τὴν δυναμίτιδα τῶν ἀθέων Ναοί, κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς εἶναι ὑπερπλήρεις πιστῶν. Ἡ συρροὴ τῶν Χριστιανῶν εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε αἱ σοβιετικαὶ ἀρχαί, πρὸς πρόληψιν δυστυχημάτων, ἀναγκάζονται νὰ τοποθετοῦν εἰδικὰς φρουρὰς παρὰ τοὺς Ναούς. Τὸ δὲ τραγικὸν διὰ τοὺς διώκτας εἶναι, ὅτι μέγα μέρος τῶν ἐκκλησιαζομένων ἀποτελοῦν ἐργάται καὶ στρατιῶται τοῦ ἐρυθροῦ στρατοῦ.

Δύναται λοιπὸν νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ θεόπνευστον λόγιον: «Οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ». Ἀλλ' «ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς».

Ἐθνικισμὸς=ἐθνισμός.

Ὁ ἐν Γερμανίᾳ ἐπικρατήσας ἐθνικοσοσιαλισμός, ἀφοῦ ὑπεδούλωσε τὰς Γερμανικὰς προτεσταντικὰς ἐκκλησίας, ζητεῖ τώρα καὶ διὰ συγγραμμάτων νὰ κρημνίσῃ τὸ κῦρος τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Δύο συγγράμματα τῶν Ἀλφρ. Ρόζεμπεργκ (διευθυντοῦ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων) καὶ Ἐρν. Μπέρκμαν, ὑπὸ τοὺς τίτλους «ὁ μῦθος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος» καὶ «ἡ Γερμανικὴ ἐθνικὴ ἐκκλησία», τὰ ὁποῖα θεωροῦνται «εὐαγγέλια» τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, ἀγωνίζονται νὰ πείσουν τοὺς Γερμανοὺς ἀναγνώστας των νὰ ἀρνηθοῦν τὰ θεμελιώδη δόγματα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, τὴν διὰ Χριστοῦ ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀνάγκην τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ τῆς θείας χάριτος καὶ δὴ καὶ αὐτὴν τὴν χριστιανικὴν φιλανθρωπίαν· διότι δῆθεν ὁδηγεῖ εἰς τὸν ἐκφυλισμὸν τῆς φυλῆς, ὡς ὑποθάλπουσα τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἀσθενῶν!

Ἀλλ' εἶναι φανερόν, ὅτι οὕτως ὁ γερμανικὸς ἐθνικισμὸς σπεύδει νὰ γίνῃ ἐθνισμὸς ὑπὸ τὴν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ ἔννοιαν τῆς λέξεως: δηλαδὴ εἰδωλολατρεία. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Θεοῦ ὑψώνει τὸ γερμανικὸν κράτος. Θεοποιεῖ δηλαδὴ καὶ καθιστᾷ εἴδωλον πρὸς λατρείαν τὸν ἀνθρώπινον ἐγωϊσμόν. Ἐν τῇ εἰδωλολατρείᾳ ὅμως κυβερνᾷ «ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, ὁ κοσμοκράτωρ τοῦ σκότους». Οἱ δὲ Γερμανοί—τοὐλάχιστον οἱ πάστορές των—θὰ ἠδύναντο νὰ ἀναγνώσουν εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ποῖον ὑπῆρξε τὸ κατάντημα τῶν ἀρχαίων εἰδωλολατρικῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι «γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν», ἀλλὰ «μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα». Καὶ διὰ τοῦτο «παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα».

Ἀλλ' ἴσως ὁ ἐθνικοσοσιαλισμὸς τοῦ Χίτλερ, καταδιώκων τὸν κομμουνισμόν, ἐξήλευσε τὴν ἀντιχριστιανικήν του ἐκστρατείαν.

Τὸ μόλυσμα τῆς κοινωνίας.

Κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Λόρδων ἐν Ἀγγλίᾳ συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ περιστολῆς τῆς πωλήσεως, ἐκθέσεως καὶ διαφημίσεως τῶν κατὰ τῆς τεκνογονίας μέσων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντερβουρίας ὁμιλῶν ἐτόνισεν, ὅτι τὰ μέσα ταῦτα «καταμολύνουν τὴν ὅλην κοινωνίαν, δηλητηριάζουν καὶ πληγώνουν τὴν ἠθικὴν ὑγείαν, τὴν ἐγκράτειαν, τὸν αὐτοσεβασμόν». Οἱ δὲ «Ἐκκλ. Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου προσθέτουν, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν μέσων τούτων ζητεῖ νὰ παρουσιάσῃ «τὴν μὲν γενετήσιον ἐγκράτειαν ὡς ἐκκεντρικότητα, τὸν δὲ γάμον ὡς διασκέδασιν».

Ἀλλ' αἱ διασκεδάσεις τοῦ κόσμου τούτου—πολὺ δὲ περισσότερον ἐκεῖναι ποὺ γίνονται πρὸς καταπάτησιν θεμελιωδῶν ἠθικῶν καὶ φυσικῶν νόμων—ἔχουν πάντως τέλος. Τὸ δὲ τέλος αὐτὸ εἶναι ἀρχὴ ὠδίνων πικρῶν καὶ μονίμων. Καὶ φαίνεται δυστυχῶς, ὅτι ἡ γενεά μας δὲν ἐννοεῖ ν' ἀκούσῃ καμμίαν φωνὴν ἀληθείας, ἀποτρέπουσαν ἀπὸ τῶν ὠδίνων τούτων. Θέλει νὰ τὰς δοκιμάσῃ ἐκ πείρας. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ δίδαγμα τῆς πείρας δὲν θὰ ἔλθῃ ὅταν οἱ παραβάται τῶν θείων νόμων σκληρυνθοῦν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλ' ὅταν θὰ ὑπάρχῃ ἀκόμη καιρὸς μετανοίας.

Βεβήλωσις ἱερῶν λέξεων.

Ἀφοῦ κατὰ τὴν ταραγμένην ἐποχήν μας προσεπάθησαν νὰ καθυβρίσουν καὶ νὰ καταπατήσουν πᾶν ὅ,τι ὑπῆρχεν εἰς τὴν πραγματικότητα τίμιον καὶ ἱερόν, καὶ τὸ ὁποῖον εἴχομεν κληρονομήσει εἴτε ὡς ἔθιμον καὶ κοινωνικὸν θεσμόν, εἴτε ὡς διδασκαλίαν χριστιανικήν, ἦτο ἑπόμενον νὰ ὑποστοῦν τὸν αὐτὸν ἐξευτελισμὸν καὶ αἱ λέξεις ἐκεῖναι ποὺ ἐξέφραζαν ἀντίστοιχον ἔννοιαν καὶ πραγματικότητα.

Δὲν βλέπετε εἰς ποῖον κατάντημα ὡδήγησαν τὰς λέξεις φίλος καὶ φιλία; Ἀντὶ τοῦ ἁγνοῦ, τοῦ ἀνιδιοτελοῦς, τοῦ ἐξόχως τιμητικοῦ ἐκείνου δεσμοῦ ποὺ ἐξέφραζεν ἄλλοτε ἡ λέξις φίλος· ἀντὶ τῆς ἱερᾶς καὶ ἁγίας ἀγάπης ποὺ ὑπεδήλωνεν ὁ Κύριος ὅταν ἔλεγε πρὸς τοὺς μαθητάς Του: «ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε», τώρα ἡ λέξις βεβηλώνεται κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ χρησιμοποιῆται εἰς δήλωσιν τῶν αἰσχροτέρων καὶ ἀτιμοτέρων δεσμῶν. Ἡ σύζυγος ποὺ καταπατεῖ τὴν συζυγικὴν τιμήν, ἀντὶ νὰ λέγεται μοιχαλίς, λέγεται φίλη τοῦ δεῖνα μοιχοῦ. Ὁ δεῖνα διαφθορεὺς τῆς τάδε ἀνηθίκου λέγεται φίλος της. Καὶ αἱ ἀνήθικοι σχέσεις λέγονται φιλικαὶ σχέσεις! Αἱ λέξεις βεβαίως δὲν μεταβάλλουν τὴν πραγματικότητα καὶ ἡ ἀτιμία μένει ἀτιμία ἔστω καὶ ἂν ὀνομάζεται φιλία. Ἀλλὰ πάντως διὰ τοὺς εὐκόλως πλανωμένους τὸ εὐπρόσδεκτον ἐξωτερικὸν ἐπικάλυμμα συντελεῖ, ὥστε νὰ προχωροῦν πρὸς τὴν ὑπ' αὐτὸ αἰσχρὰν πραγματικότητα.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Εὐαγγελιστρίας (Πειραιῶς) ὁ ἱεροδ. Κωνσταντ. Πλατῆς. *Ἁγ. Ζώνης* ὁ κ. Κ. Λαμπρόπουλος· *Ἁγ. Γεωργίου* (Κυψέλης) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος· *Ἁγ. Γεωργίου* (Ν. Κοκκινιᾶς) ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Ἰ. Καψιμάλλης ἐν *Καβάλλᾳ*· Χ. Δέδες ἐν *Χανίοις*· ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν *Χίῳ*· Χρ. Παπαγιάννης ἐν *Μυτιλήνῃ*· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν *Ἰωαννίνοις*· Κ. Χρόνης ἐν *Βερροίᾳ*· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ *Λαρίσης*· Παν. Παπαγιάννης ἐν *Καρλοβασίῳ* καὶ Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν *Αἰτωλικῷ* καὶ ὁ περιοδεύων κ. Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν *Δωδεκανήσῳ*.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι